

Herdenkingswoord van de Voorzitter van de Eerste Kamer bij het overlijden van oud-senator J. J. M. (Joop) Kaulingfreks (1921 – 2011) tijdens de Kamervergadering op dinsdag 15 februari 2011.

Op 1 februari 2011 is op 89-jarige leeftijd in het Belgische Turnhout overleden oud-senator Johan Jozef Marie Kaulingfreks. Hij was van augustus 1971 tot september 1977 lid van deze Kamer voor de Katholieke Volkspartij, waarvan de laatste drie jaar vicevoorzitter van zijn fractie. Hij voerde het woord op het terrein van justitie.

Joop Kaulingfreks werd op 4 mei 1921 geboren te Dordrecht. Hij volgde een gymnasium-opleiding aan het Gemeentelijk Lyceum in Den Haag. Daarna studeerde hij rechten aan de Katholieke Universiteit Nijmegen, waar hij in 1945 cum laude afstudeerde.

In 1950 vestigde hij in Rotterdam zijn praktijk als advocaat-procureur en werd tevens benoemd tot plaatsvervangend rechter. Bij het gerecht van Rotterdam was Kaulingfreks in de periode 1957 tot 1976 achtereenvolgens kantonrechter-plaatsvervanger en rechter-plaatsvervanger aan de rechtbank te Rotterdam. Vanaf 1972 zette Kaulingfreks zijn praktijk als advocaat en procureur voort in Breda. In 1976 trad hij aan als raadsheer-plaatsvervanger aan het Gerechtshof van Den Bosch.

Joop Kaulingfreks begon op 37-jarige leeftijd zijn politieke loopbaan te Rotterdam, waar hij van 1958 tot 1964 lid was van de gemeenteraad voor de KVP. Eind jaren zestig was hij lid van het landelijk partijbestuur van de KVP.

In zijn maidenspeech in deze Kamer signaleerde Joop Kaulingfreks in januari 1972 dat het ontzag voor recht en wet in de samenleving van dat moment tanende was. Als reden noemde hij "dat regels uit het verleden niet meer beantwoorden aan de behoeften van de maatschappij." Dat is op zichzelf geen reden tot zorg, tenzij men de veranderingen in de samenleving zou willen tegenhouden. Beter dan het afdwingen van rechtsregels die niet meer gedragen worden, zei Kaulingfreks, is het waarborgen van de vrijheid dat een ieder zich zelf kan zijn en dus zijn eigen houding kan bepalen tegenover de zich aandienende veranderingen.

Daarmee betuigde de jurist Kaulingfreks zich geen voorstander van laissez faire. Als rechtsvernieuwer pleitte hij voor de invoering van samenhangend milieurecht, dat toen nog in zijn kinderschoenen stond. Hij vond een coördinerende rol van het ministerie van Justitie daarbij gewenst, mede vanwege de civielrechtelijke aansprakelijkheid, strafbepalingen en regelingen voor beroep.

Met belangstelling en enige verwondering volgde hij het ontstaan van een supranationale rechtsorde binnen de Europese Economische Gemeen-

schap, waarbij hij in een vroeg stadium aandacht vroeg voor een mogelijk democratisch tekort in de besluitvorming.

Kaulingfreks behoorde in 1975 tot de minderheid van de KVP-fractie die tegen de wijziging van de Huurwet stemde, vanwege de rechtsongelijkheid die daarmee zou ontstaan tussen huurders in geliberaliseerde en niet-geliberaliseerde gebieden. Met deze principiële opstelling maakte hij het zijn partijgenoot minister Van Agt, die de wetswijziging verdedigde, niet gemakkelijk.

In 1980 werd Kaulingfreks benoemd tot bestuursvoorzitter van het Medisch Centrum 'De Klokkenberg' te Breda, een functie die hij tot zijn pensionering in 1985 zou vervullen. Daarnaast was hij bestuurslid van de Stichting Medische Laboratoria te Breda.

Joop Kaulingfreks stond bekend als een gedegen jurist, een religieus bewegende mens en een onafhankelijk denker die in een tijd van grote maatschappelijke veranderingen zocht naar een goede balans tussen traditie en vernieuwing, en tussen recht en moraal.

Vanwege zijn maatschappelijk verdiensten werd Joop Kaulingfreks in 1987 benoemd tot Officier in de Orde van Oranje-Nassau.

Moge ons respect voor zijn persoon en zijn bijdrage aan het werk van de Eerste Kamer en de samenleving tot steun zijn van zijn vrouw en kinderen.